

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

DRŽAVNI PROGRAM
PRESEJANJA IN ZGODNJEGA
ODKRIVANJA PREDRAKAVIH
SPREMENB IN RAKA NA
DEBELEM ČREVESU IN DANKI

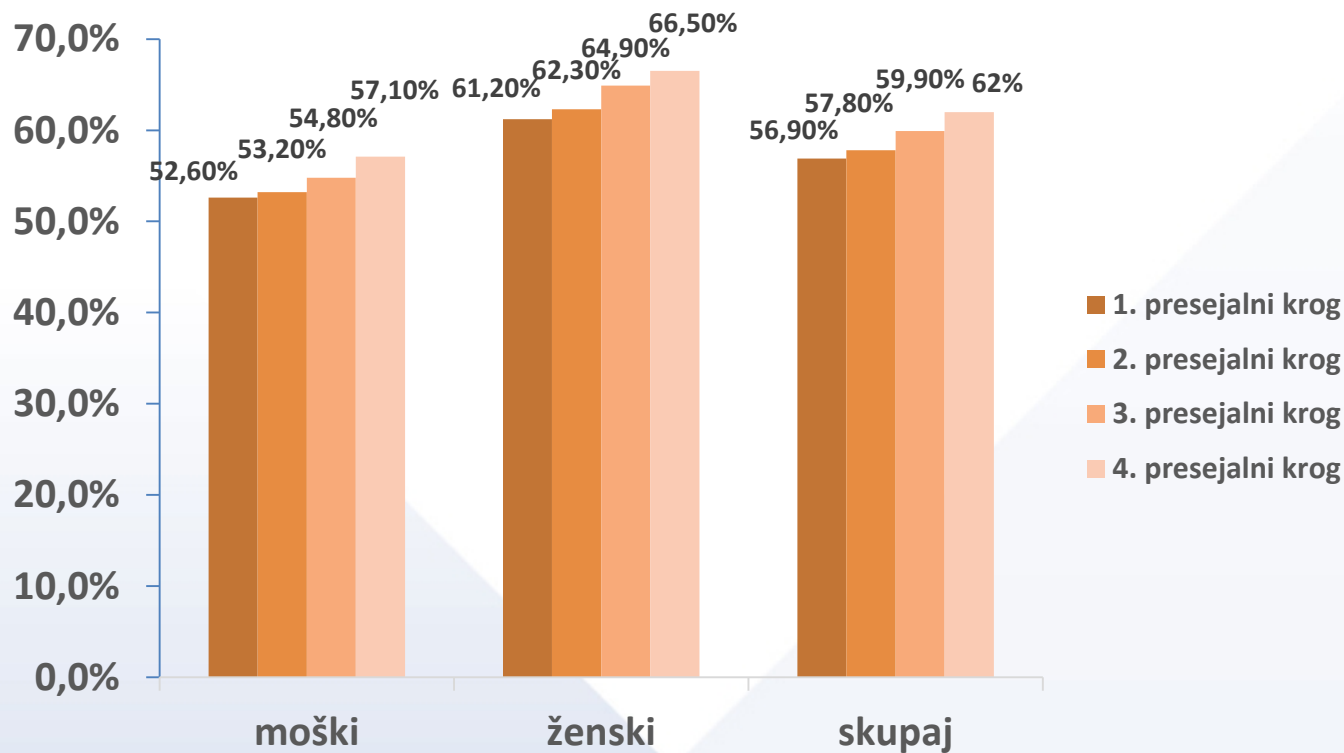
SKUPAJ ZA BOLJŠO ODZIVNOST V PROGRAM SVIT

Dominika Novak Mlakar,
Tatjana Kofol Bric, Ana Lucija Škrjanec

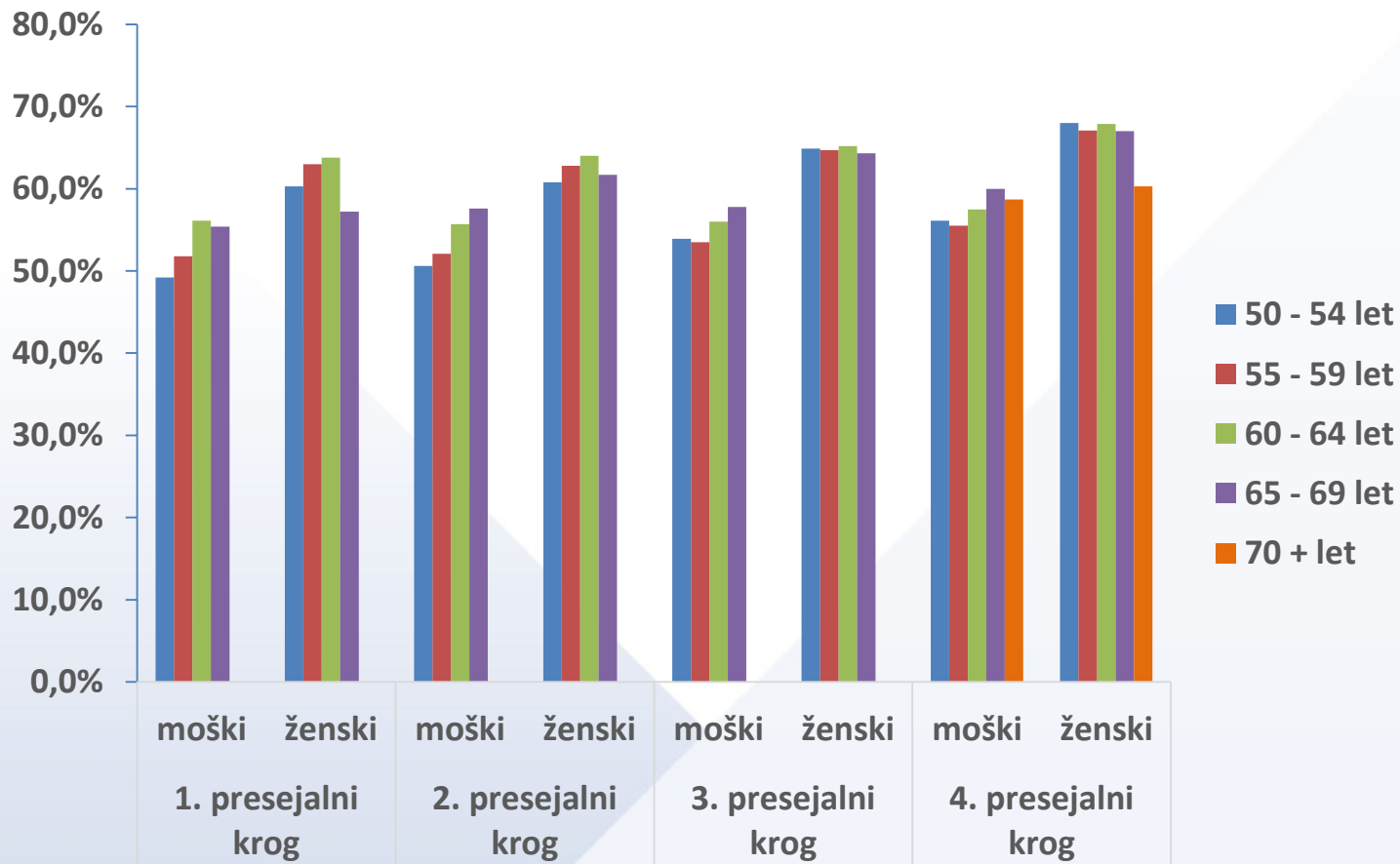
Ljubljana, 9.3.2018

- Vsako leto za rakom debelega črevesa in danke zboli okoli 1400 prebivalcev Slovenije, več kot 700 jih umre (vir: Register raka Republike Slovenije, 2014).
- Rak na debelem črevesu in danki je ena izmed redkih rakavih bolezni, ki jo je mogoče preprečiti s presejanjem.
- V Sloveniji za to skrbi Program Svit, državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki. Populacija, ki je vabljen v program je v starosti od 50 do 74 let.
- Presejanje pomeni iskanje in odkrivanje predrakavih in zgodnjih rakavih sprememb pri navidezno zdravih odraslih s preprostimi preiskavami ali testi. Med zdravimi osebami se odkrije tiste, pri katerih je velika verjetnost, da bi se iz odkritih sprememb razvil rak, ali že imajo začetno obliko raka.
- Zgodaj odkrita bolezen se uspešno zdravi, z odkritjem predrakavih sprememb pa se bolezen lahko celo prepreči.

Odzivnost po spolu

Odzivnost po spolu in starostnih skupinah

Stadiji rakov 1., 2. in 3. presejalnega kroga

Stadij	1. presejalni krog		2. presejalni krog		3. presejalni krog**	
	število	%	število	%	število	%
I. stadij T1Nx (T1 Nx Mx) *	196	21,7	117	23,6	48	11,2
I. stadij (T1/2 N0 M0)	238	26,3	135	27,3	162	37,9
II. stadij (T3/4 N0 M0)	188	21,1	99	20,0	79	18,5
III. stadij (katerikoli T N1/2 M0)	211	23,7	105	21,2	116	27,1
IV. stadij (katerikoli T N1/2 M1)	57	6,4	39	7,9	23	5,4
Skupaj stadiji	890	100,0	495	100,0	428	100,0
Ni podatka	15				3	
SKUPAJ RAKI	905		495		431	

* endoskopska odstranitev

** preliminarni podatki

Zgodnja faza odkritja (I. in II. stadij): 69,1 %, 70,9 % in 67,6%

Vabljenje v Program Svit 2017

	število	delež
Poslana vabila	302.819	99,98
Vročena vabila	301.701	99,63
Odzivnost (oseba je vrnila podpisano izjavo o sodelovanju v programu)	189.293	62,74
Oseba ima izključitveni kriterij	11.391	6,02
Oseba ne želi sodelovati	377	0,12
Osebe, ki so jim bili poslani kompleti testerjev	177.732	99,91
Presejane osebe	169.394	58,35
- oseba je vrnila komplete testerjev primerne za analizo	168.823	94,64
• pozitiven test	10.536	6,24
• negativen test	158.287	93,76
- oseba je vrnila samo komplete testerjev neprimerne za analizo	571	0,34

Odzivnost v Program Svit po regijah 2017

Celje	61,88%
Koper	58,80%
Kranj	65,54%
Ljubljana	64,47%
Maribor	60,00%
Murska Sobota	59,64%
Nova Gorica	65,59%
Novo mesto	64,62%
Ravne na Koroškem	63,07%
SLOVENIJA	62,74%

Najdbe v 2017 *

Najdba	Število	Odstotek
Karcinom	214	2,21%
Suspektno za karcinom	24	0,25%
Limfom	1	0,01%
Nevroendokrini tumor	3	0,03%
Napreovali adenom	2.492	25,73%
Ne-napreovali adenom	2.857	29,50%
Sesilna serirana lezija	284	2,93%
Hiperplastični polip	587	6,06%
Druge ne-neoplastične najdbe	397	4,10%
Najdbe brez vzorcev za histologijo	1.736	17,92%
Brez najdb	1.090	11,25%
SKUPAJ	9.685	100,00%

* preliminarni podatki na dan 10.1.2017

SKUPAJ ZA BOLJŠO ODZIVNOST V PROGRAM SVIT

- V 4. presejalnem krogu se na vabilo v presejalni program ni odzvalo 230.000 oseb kar je vsaka 3. oseba.
- V program se za 10 % slabše odzivajo moški, osebe z nižjo izobrazbo, samske in ovdovele osebe. Moški se slabše odzivajo v starosti od 50 do 59 let, med ženskami pa starejše od 70 let.
- Odzivnost oseb v Program Svit se pri zdravnikih družinske medicine giblje od 33 – 84%.
- K izboljšanju odzivnosti v presejalni program pomembno doprinesejo:
 - zdravniki družinske medicine,
 - referenčne diplomirane medicinske sestre,
 - sestre v ambulanti družinskega zdravnika,
 - patronažne sestre in
 - sodelavci na Svitovih kontaktnih točkah v zdravstvenih domovih.